

Taide kyseenalaistaa,
etsii ja luo merkityksiä.
Taide kuuluu kaikille.
Siksi tuemme
taiteellista ilmaisua.

Taiteen edistämiskeskus

Tehtävämme

Taiteen edistämiskeskus (Taike) on taiteen edistämisen asiantuntijavirasto. Tehtävänä on edistää taidetta kansallisesti ja kansainvälisesti. Toteutamme tehtävää jakamalla apurahoja ammattitaiteilijoille ja avustuksia taiteen alan yhteisöille. Lisäksi 40 läänintaiteilijaamme toimivat taiteen edistämisen hankkeissa maan eri puolilla. Jakamistamme apurahoista ja avustuksista kaksi kolmasosaa rahoitetaan veikkausvoittovaroista.

Vuosittain

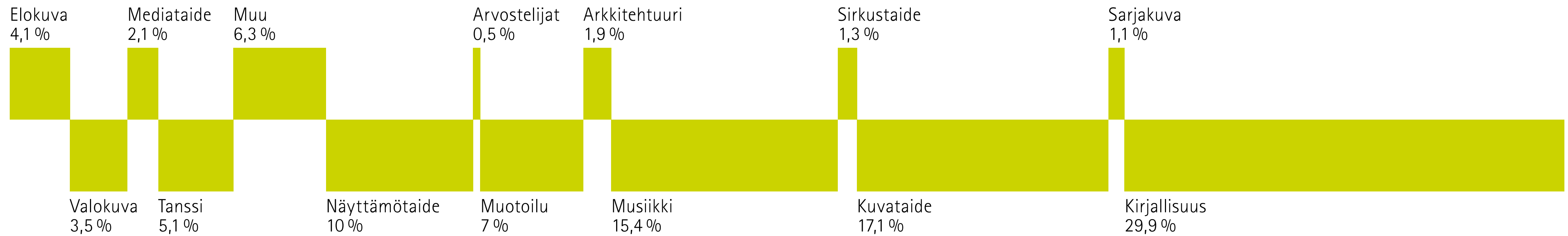
- jaamme apurahoja ja palkintoja ammattitaiteilijoille sekä avustuksia taiteen alan yhteisöille 32 miljoonaa euroa (0,06 % valtion menoista)
- käsittelemme 14 000 hakemusta
- myönnämme 4 000 apurahaa ja avustusta
- annamme opetus- ja kulttuuriministeriölle asiantuntijalausunnon 800:sta taiteilijaeläke-, festivaali- ja järjestötukihakemuksesta
- annamme 40 läänintaiteilijan työpanoksen taiteen edistämisen hankkeisiin.

Valtion menot

● Taiken jakamat apurahat, avustukset ja palkinnot

Apurahoja taiteelliseen työskentelyyn ja avustuksia yhteisöille – 32 miljoonaa euroa eri taiteenaloille

Apurahoja taiteilijoille

· Taiteilija-apurahat

Ammattitaiteilijoiden työskentelyn turvaaminen on avustustoimintamme kivijalka. Taiteilija-apurahan turvin työskentelee vuosittain 600 taiteilijaa (3 % Suomen ammattitaiteilijoista). Vuonna 2013 taiteilija-apurahoja maksettiin kaikkiaan 11,1 miljoonaa euroa, ja apurahan suuruus oli 19 729 euroa verotonta tuloa. Apurahan pituus voi vaihdella puolesta vuodesta kymmeneen vuoteen, ja apurahoista päättävät Taiken asiantuntijaeliminä toimivat valtion taidetoimikunnat. Kymmenvuotisen apurahan saajat voivat käyttää taiteilijaprofessorin nimikettä.

· Kohdeapurahat

Valtion taidetoimikuntien jakamat kohdeapurahat on tarkoitettu eri alojen ammattitaiteilijoille ja työryhmille yksittäisten hankkeiden toteuttamiseen. Kohdeapurahan voi saada esimerkiksi materiaali- ja näyttelykuluihin sekä laadukkaiden valokuvateosten tuotantokuluihin. Vuonna 2013 kohdeapurahoja jaettiin 2,5 miljoonaa euroa.

· Näytelmäkirjallisuuden kantaesitystuki

Kantaesitystuki on tarkoitettu kotimaisten näytelmien kirjoittajille, joiden näytelmä on saanut kantaesityksensä edellisen vuoden kuluessa ammattiteatterissa Suomessa. Vuonna 2013 kantaesitystukea jaettiin 210 000 euroa.

· Monikulttuurisuusapurahat

Monikulttuurisuusapurahat on tarkoitettu maahanmuuttajien ja kansallisten etnisten vähemmistöjen taiteelliseen toimintaan sekä kulttuurien välistä vuorovaikutusta edistäviin taidehankkeisiin Suomessa. Vuonna 2013 apurahoja jaettiin yhteensä 100 000 euroa.

· Residenssiapurahat

Residenssiapurahat on tarkoitettu matka- ja elinkustannuksiin ammattitaiteilijoille, jotka on hyväksytty vahvistettuihin ulkomailla toimiviin kansainvälisiin Artists-in-Residence-taiteilijavierasohjelmiin. Vuonna 2013 apurahoja jaettiin 121 870 euroa.

· Matka-apurahat

Matka-apurahat on tarkoitettu eri alojen ammattitaiteilijoille, taiteen asiantuntijoille ja työryhmille taiteellisesti merkittäviin hankkeisiin liittyvien ulkomaanmatkojen kustannuksiin. Vuonna 2013 apurahoja jaettiin 226 590 euroa.

Kirjailijat ja kääntäjät, visuaalisen alan taiteilijat, säveltäjät, sanoittajat ja sovittajat sekä kuvittajat ja sarjakuvataiteilijat voivat lisäksi saada apurahoja sillä perusteella, että heidän teoksiaan on julkisesti saatavilla.

· Kirjailijoiden ja kääntäjien kirjastoapurahat

Kirjastoapurahat on tarkoitettu kirjailijoille ja kääntäjille luovaan kirjalliseen työskentelyyn. Lisäksi iäkkäät kirjailijat ja kääntäjät voivat saada avustuksia sairauden tai työkyvyttömyyden perusteella. Vuonna 2013 kirjastoapurahoja jaettiin yhteensä 2,7 miljoonaa euroa. Apurahat jakaa Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahalautakunta.

· Kuvataiteen näyttöapurahat

Kuvataiteen näyttöapurahat on tarkoitettu viiden kuukauden työskentelyyn ammattitaiteilijoille, joiden teoksia voidaan näyttää julkisesti. Apurahoja voivat saada kuvataiteen, valokuvataiteen ja taideteollisen alan ammattilaiset. Vuonna 2013 apurahoja jaettiin yhteensä 960 000 euroa. Apurahat jakaa Kuvataiteen näyttöapurahalautakunta.

· Musiikin kirjastoapurahat

Musiikin kirjastoapurahat on tarkoitettu säveltäjille, sanoittajille ja sovittajille, joiden teoksia on julkaistu nuotteina tai äänitteinä, sekä esittäville taiteilijoille, joiden esityksiä on tallennettu äänitteille. Vuonna 2013 apurahoja jaettiin yhteensä 113 000 euroa. Apurahat jakaa valtion musiikkitoimikunta.

· Kuvittajien ja sarjakuvataiteilijoiden kirjastoapurahat

Apurahat on tarkoitettu työskentelyyn kuvittajille, joiden teoksia on julkaistu kirjoissa tai muissa medioissa, sekä sarjakuvataiteilijoille, joiden teoksia on julkaistu sarjakuvakirjoina, albumeina tai muissa medioissa. Vuonna 2013 apurahoja jaettiin yhteensä 73 000 euroa.

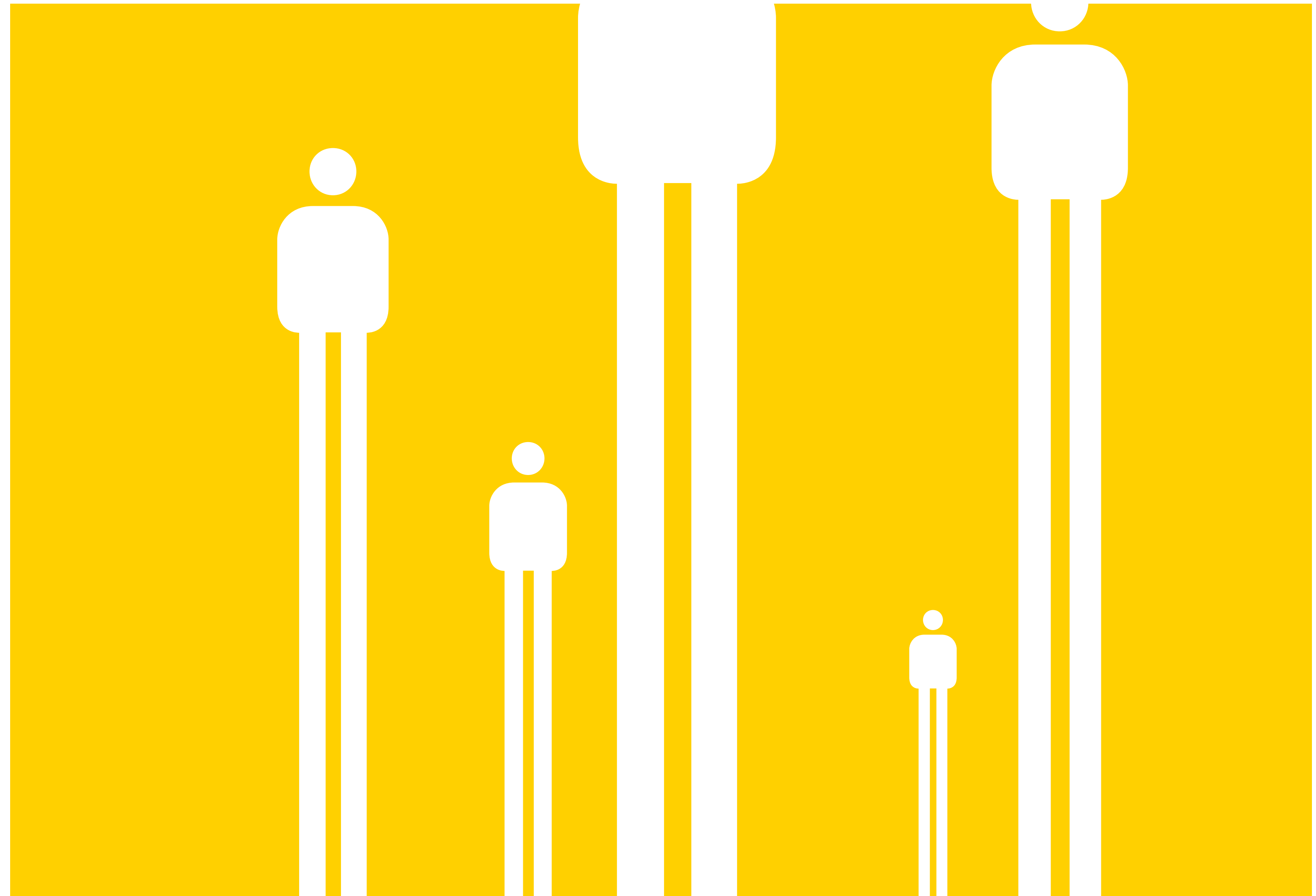

Taiteen valtionpalkinnot

Valtion taidetoimikunnat myöntävät vuosittain eri alojen taiteilijoille 15 000 euron suuruisia valtionpalkintoja. Vuonna 2013 palkintoja jaettiin kaikkiaan 230 000 euroa.

Palkinto on tunnustus kolmen viime vuoden aikana valmistuneesta ansiokkaasta työstä tai suorituksesta. Myös pitkäaikainen ansiokas toiminta jonkin taiteenalan hyväksi voi olla valtionpalkinnon peruste.

Palkinnon voi saada yksittäinen taiteilija, taiteilijoista koostuva työryhmä, yhdistys tai muu yhteisö.

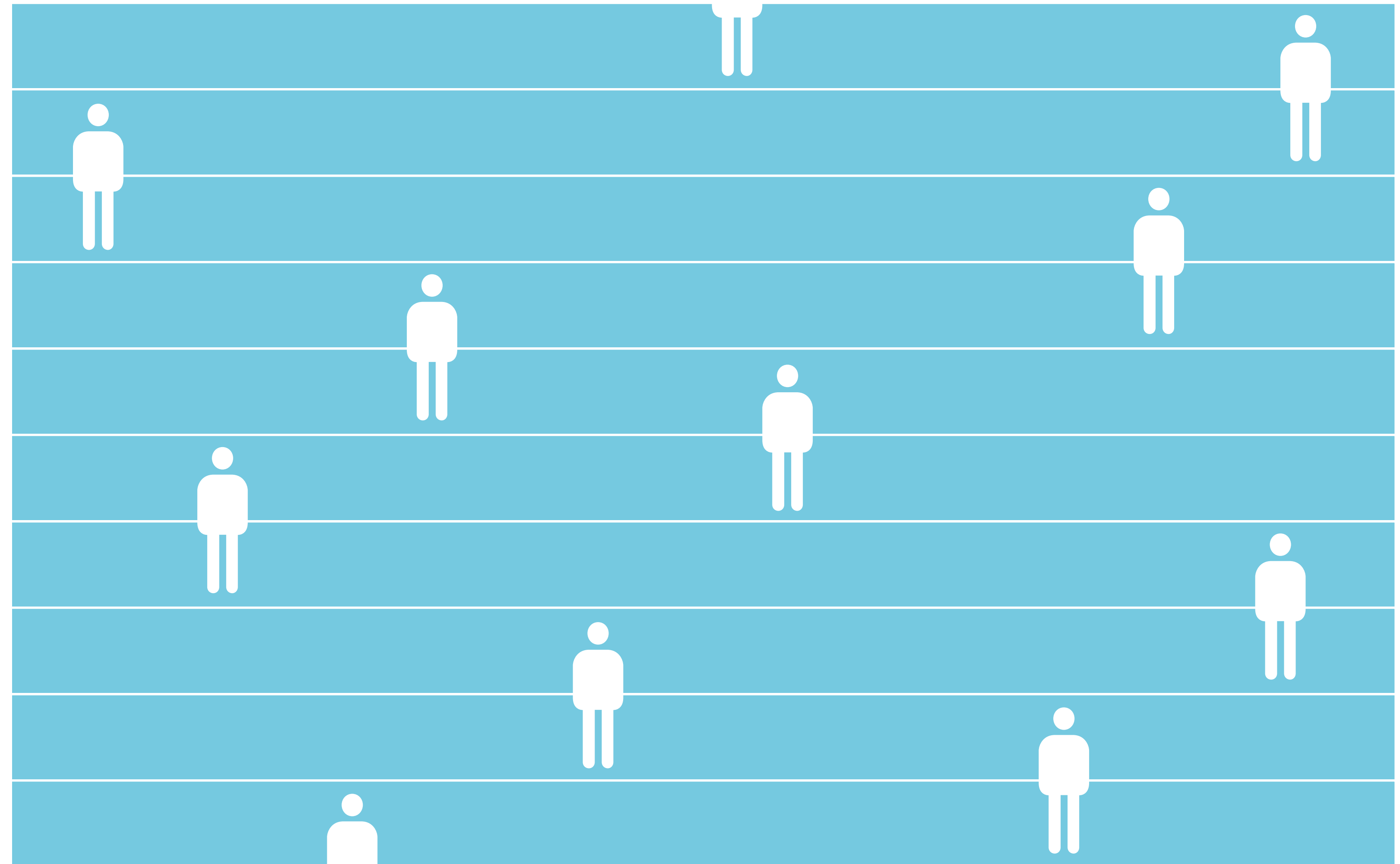

Taiteilijaprofessorit ja taiteen alan akateemikot

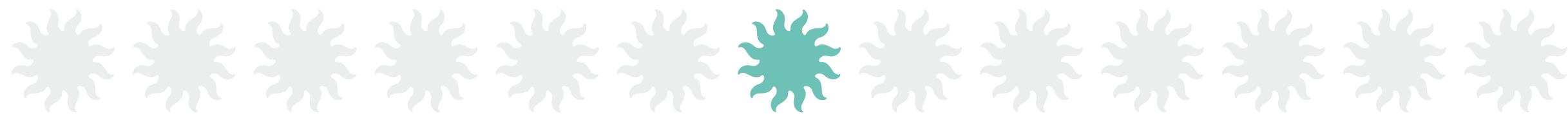
Tasavallan presidentti myöntää taiteen akateemikon arvonimen taideneuvoston esityksestä erittäin ansioituneelle taiteenharjoittajalle. Taiteen akateemikkoja voi olla samanaikaisesti yksitoista. Akateemikon arvonimi on saajalleen kunnianosoitus; siihen ei liity palkkaa eikä apurahaa.

Taiteen edistämiskeskuksen edeltäjällä Taiteen keskustoimikunnalla oli virkasuhteisia, määräaikaista taiteilijaprofessoreita. Viisivuotisessa virassa oli erityisen eteviä, luovaa taiteellista työtä tekeviä taiteilijoita enimmillään kymmenen vuosittain.

Vuonna 2010 taiteilijaprofessorin virat päätettiin muuttaa taiteilija-apurahoiksi. Muutos toteutettiin vähitellen, ja nykyään 10-vuotisen apurahan saajat voivat käyttää taiteilijaprofessorin nimikettä.

Avustuksia yhteisöille

· **Toiminta-avustukset yhteisöille** on tarkoitettu eri taiteenalojen yhteisöjen kuten yhdistysten, säätiöiden, osuuskuntien ja yritysten jatkuvan toiminnan tukemiseen. Vuonna 2013 toiminta-avustuksia myönnettiin 6,7 miljoonaa euroa.

Toiminta-avustukset yhteisöille

· **Erityisavustukset yhteisöille** on tarkoitettu eri taiteenalojen yhteisöjen kuten yhdistysten, säätiöiden, osuuskuntien ja yritysten hankkeisiin. Vuonna 2013 erityisavustuksia myönnettiin 2,2 miljoonaa euroa.

Erityisavustukset yhteisöille

· **Elokuvan laatutuki** on tarkoitettu taiteellisesti korkeatasoisen ja laadukkaan elokuvan tai muun kuvaohjelman tuottajalle uuden tuotannon kehittämiseen. Vuonna 2013 laatutukea myönnettiin yhteensä 518 000 euroa.

Elokuvan laatutuki

· **Residenssiavustukset** on tarkoitettu taiteilijaresidenssin käynnistys- ja toimintakuluihin kunnille, yhdistyksille ja muille residenssejä ylläpitäville yhteisöille. Vuonna 2013 avustuksia myönnettiin 310 000 euroa.

Residenssiavustukset

Avustukset "Prosentti rakennuskustannuksista taiteeseen" -hankkeille on tarkoitettu yhteisöille, jotka sijoittavat noin prosentin rakentamisen kustannuksista taiteeseen uudis- ja korjausrakentamisen yhteydessä. Opetus- ja kulttuuriministeriö on tukenut prosenttiperiaatteen edistämistä myöntämällä valtionavustusta alan organisaatioille. Vuosina 2013–15 käytettävissä on yhteensä 743 000 euroa. Kahtena viime vuonna ministeriö delegoi pilottiaavustukset Taiken päätettäväksi.

Avustukset monikulttuurisuuden edistämiseen ja rasismien vastaiseen toimintaan on tarkoitettu yhteisöille monikulttuurisuutta ja kulttuurien välistä vuoropuhelua edistävään toimintaan, siirtolaisten ja etnisten vähemmistöjen omaan taide- ja kulttuuritoimintaan sekä rasismien vastaiseen työhön. Avustukset siirtyivät opetus- ja kulttuuriministeriöltä Taiteen edistämiskeskuksen päätettäväksi vuoden 2015 alusta. Vuonna 2014 ministeriö jakoi avustuksina 612 000 euroa.

Alueellinen taiteen edistäminen

Taikella on kolmesta alueellista taidetoimikuntaa, jotka tukevat oman alueensa taiteilijoita myöntämällä apurahoja ja palkintoja. Alueen yhteisöjä tuetaan yhteisöavustuksin.

Vuonna 2013 Taike ja alueelliset taidetoimikunnat jakoivat yhteensä 3,7 miljoonaa euroa

- **työskentelyapurahoina** ammattitaiteilijoille tai taidearvostelijoille
- **kohdeapurahoina** taiteilijoiden tai työryhmien yksittäisiin hankkeisiin
- **lastenkulttuuriapurahoina** ammattitaiteilijoille ja taidekriitikoille tai heidän muodostamilleen työryhmille yksittäisten lasten- ja nuortenkulttuurihankkeiden toteuttamiskuluihin
- **taidepalkintoina**
- **lastenkulttuurin avustuksina** yhteisöille kuten yhdistyksille, säätiöille, osuuskunnille, kunnille ja yrityksille lasten- ja nuortenkulttuuria edistäviin hankkeisiin
- **avustuksina yhteisöille** kuten yhdistyksille, järjestöille, säätiöille ja osuuskunnille erilaisten taidetoimintojen järjestämiseen
- **yhteisöavustuksina kulttuurin hyvinvointivaikutuksia edistäviin hankkeisiin** edistämään yhteisöllisyyttä, arjen luovien toimintojen ja ympäristöjen edistämistä sekä työhyvinvoinnin tukemista kulttuurin ja taiteen keinoin.

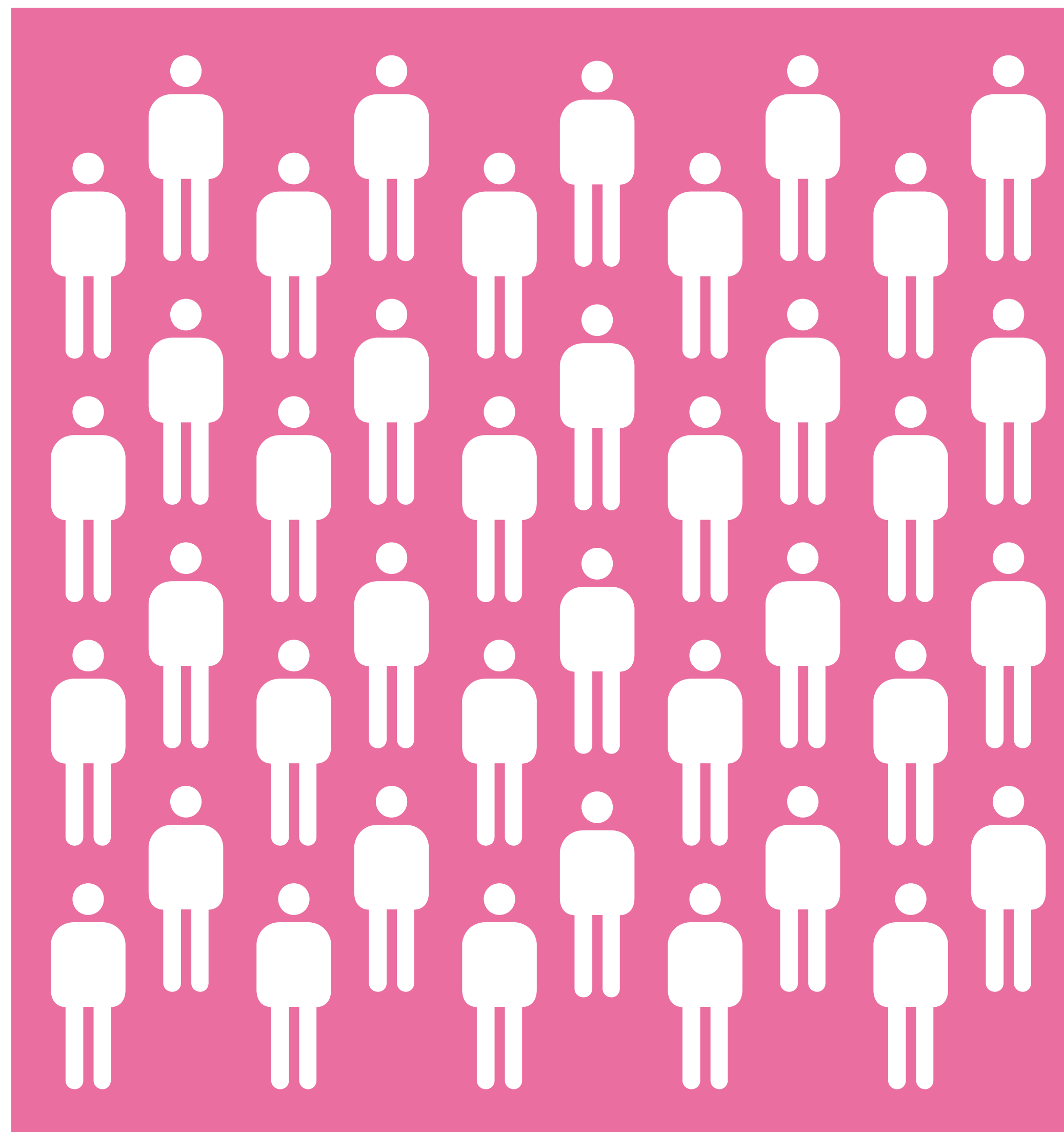

Läänintaiteilijat taiteen edistämisen hankkeissa

Neljäkymmentä läänintaiteilijaamme työskentelee määräaikaisissa taiteen edistämisen tehtävissä maan eri puolilla. Tehtävät voivat olla valtakunnallisia, alueiden välisiä tai alueellisia. Vuosina 2015–16 yhdeksän läänintaiteilijaa edistää ns. prosenttitaiteen toteutumista. Prosenttiperiaate on taidehankintojen rahoitusmalli, jossa noin prosentti rakentamisen kustannuksista sijoitetaan taiteeseen.

Päättyessään läänintaiteilijoiden toimialoista ja tehtävistä Taike kuulee alueellisia taidetoimikuntia. Taiken johtaja valitsee läänintaiteilijat kolmen vuoden määräaikaisiin työsopimussuhteisiin. Vuonna 2013 Taike maksoi läänintaiteilijoiden palkkoina ja käyttövaroina yhteensä 1,8 miljoonaa euroa.

Katso läänintaiteilijat alueittain verkkosivuiltamme [▶](#)

Tukipäätökset perustuvat vertaisarviointiin

Taiteen edistämiskeskuksen apurahoista päättävät eri taiteenalojen ja alueiden taidetoimikunnat sekä kirjallisuuden ja kuvataiteen apurahalautakunnat. Yhteisöavustuksista päättää Taiken johtaja taiteenalan tai toimialueen erityisasiantuntijan esittelystä. Erityisasiantuntija valmistelelee esityksensä yhdessä asiantuntijatoimikunnan kanssa.

Asiantuntijaelimet

- Taideneuvosto
- Valtion taidetoimikunnat (7) ja taiteenalakohtaiset jaostot (14)
- Alueelliset taidetoimikunnat (13)
- Kirjailijoiden ja kääntäjien kirjastoapurahalautakunta
- Kuvataiteen näyttöapurahalautakunta.

Apuraha- ja avustushakemuksia arvioivissa asiantuntijaelimissämme on 240 jäsentä, ja ne pitävät vuosittain lähes 200 kokousta. Taideneuvosto nimeää valtion ja alueelliset taidetoimikunnat kaksivuotiskausiksi.

Taideneuvoston puolestaan nimeää opetus- ja kulttuuriministeriö kolmivuotiskausittain. Ministeriö nimeää myös kirjastoapurahalautakunnan ja näyttöapurahalautakunnan kolmivuotiskausiksi.

Toimikuntien asiantuntijajäsenet saavat työstään pienen kokouspalkkion. Taideneuvoston jäsenet saavat kuukausikorvauksen.

Asiantuntijaelinten jäsenmäärät 2015–16

· Taideneuvosto

9 jäsentä

· Valtion taidetoimikunnat

74 jäsentä

· Taiteenalakohtaiset jaostot

27 lisäjäsentä

· Alueelliset taidetoimikunnat

112 jäsentä

· Apurahalautakunnat

18 jäsentä

Päätöksenteko perustuu vertaisarviointiin

Asiantuntijaelimemme arvioivat Taikelle osoitetut apuraha- ja avustushakemukset. Apurahapäätökset perustuvat hakemusten taiteellisen laadun arviointiin, ns. vertaisarviointiin. Päätöksenteossa otetaan huomioon alueelliset ja kielelliset seikat, käytävissä olevat määrärahat sekä toimikuntien mahdolliset painopistealueet.

Päätöksenteon luotettavuutta lisää se, että asiantuntijajäsenet edustavat kattavasti eri taiteenaloja ja maan eri alueita, ja heidät voidaan nimetä tehtävään enintään kahdeksi peräkkäiseksi kaudeksi.

Katso lisää perusteista verkkosivuiltamme

Taiteilija-apurahojen perusteet [▶](#)

Kohdeapurahojen perusteet [▶](#)

Erityisavustusten perusteet [▶](#)

Toiminta-avustusten perusteet [▶](#)

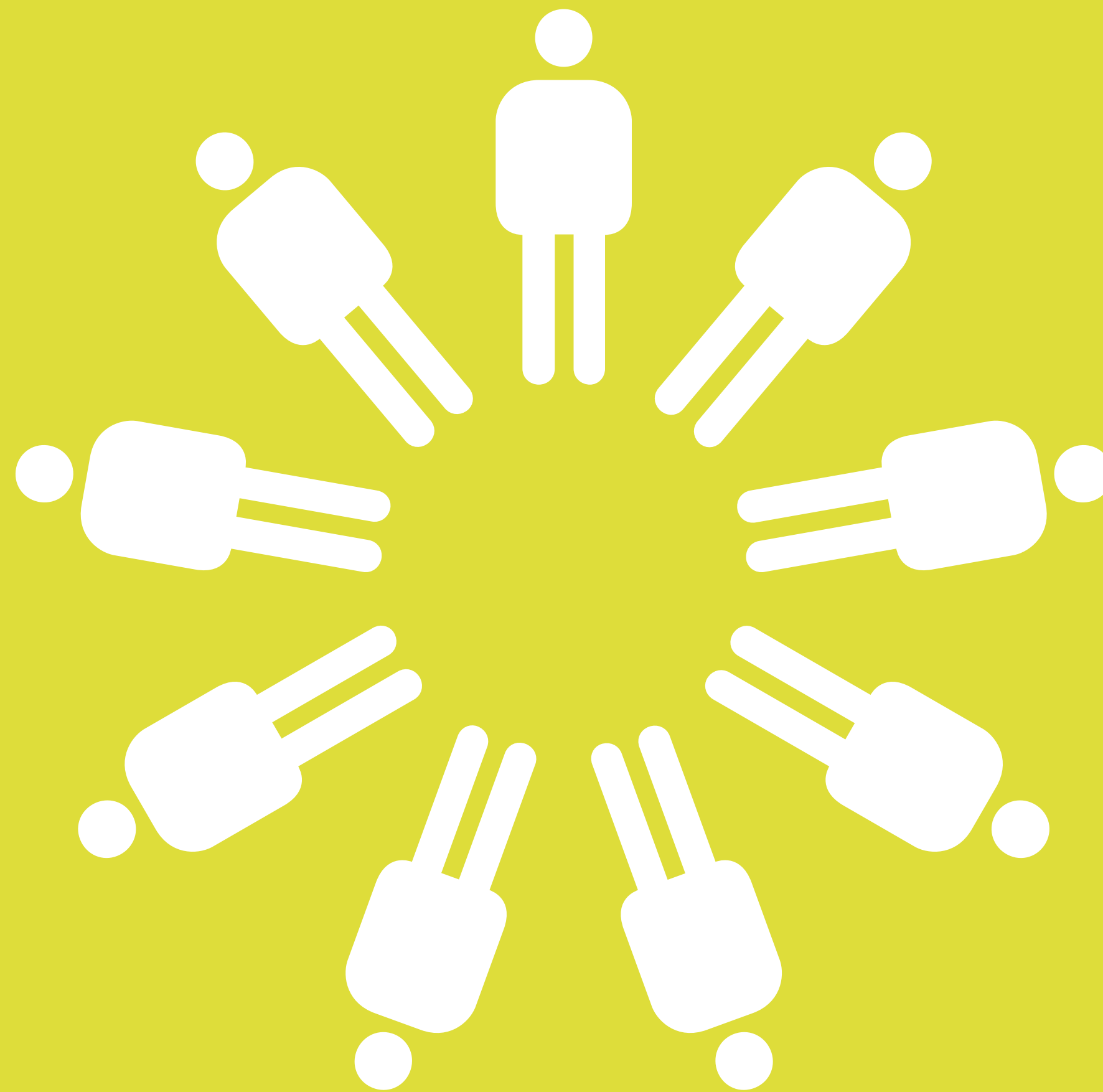

Taideneuvoston rooli

Taideneuvosto on Taiteen edistämiskeskuksen asiantuntijaelin, joka päättää valtion taidetoimikuntien toimialoista, nimistä ja määristä. Se nimeää sekä valtion että alueellisten taidetoimikuntien jäsenet kaksivuotiskausittain.

Neuvosto tekee virastolle esityksen taiteen määrärahojen jakaantumisesta sekä päättää sille osoitettujen kehittämisvarojen käytöstä. Lisäksi se toimii opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntijaelimenä taidepoliittisissa linjauksissa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö nimeää taideneuvoston kolmivuotiskausiksi. Jäsenen tulee olla taiteeseen ja kulttuuriin perehtynyt.

Taiken organisaatio 2015–16

